

## Κλαις κι εσύ, γιαγιά;

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα



- Ανέστη! Σιγά παιδί μου, θα πιγεις. Πώς τρως έτσι; Σαν νηστικό κάνεις... Δεν έφαγες το σάντουιτς σου στο σχολείο;
- Έφαγα το μισό.
- Γιατί; Το άλλο μισό τι το έκανες;
- Το έδωσα στον Σαμπέρ. Δεν είχε φαγητό για το διάλειμμα ούτε χρήματα για να φωνίσει από την καντίνα και μοιραστήκαμε το δικό μου.
- Ποιος είναι ο Σαμπέρ;
- Ένας καινούργιος συμμαθητής μου. Δεν τον λένε Σαμπέρ... Δηλαδή, δεν ξέρουμε πώς τον λένε, εμείς τον φωνάζουμε έτσι, επειδή μοιάζει με έναν ήρωα από το περσινό βιβλίο των Ελληνικών. Ήρθε στο σχολείο την περασμένη Τετάρτη και δε μιλάει Ελληνικά. Δηλαδή καθόλου δε μιλάει, μόνο κάθεται και κοιτάζει περίεργα. Και κάποτε κλαίει, αλλά δεν ξέρουμε γιατί.

- Καλά έκανες και τού έδωσες φαγητό, μπράβο πού το σκέφτηκες. Όμως γιατί δε μιλάει; Και κυρίως γιατί κλαίει;

- Η κυρία Μέλπω μάς είπε ότι θα μάθει Ελληνικά σιγά σιγά. Και μάς είπε να είμαστε καλοί μαζί του, γιατί έχει περάσει πολλά. Στη χώρα του, είπε, έχει πόλεμο και γι' αυτό φύγανε. Τί έπαθες, γιαγιά;

Γιατί τρόμαξες;

- Δεν τρόμαξα, γιέ μου. Ταράχτηκα πού θυμήθηκα τα δικά μου. Πρόσφυγας είναι ο συμμαθητής σου. Έχει πονέσει πολύ, γι' αυτό κλαίει. Ακόμα κλαίει γι' αυτά πού έχασε, τα παιχνίδια του, το σπίτι του, το σχολείο του, κάποιους δικούς του ίσως..

- Κι εσύ που το ξέρεις;



- Τα πέρασα κι εγώ. Για όλους τους πρόσφυγες είναι το ίδιο.

- Δηλαδή;

- Μητέρα, σε παρακαλώ, είπαμε δεν είναι ανάγκη να τα ακούει αυτά το παιδί.

- Όχι, Μαρία. Φτάνει πιά. Είναι αρκετά μεγάλος για να τα ακούσει και να τα καταλάβει. Να πού συμβαίνουν ακόμα σε συνομήλικούς του. Να ξέρει τί πέρασε ο τόπος του, να μπορεί να καταλάβει

γιατί κλαίει που και που η γιαγιά του, γιατί κλαίει ο συμμαθητής του.



- Κλαις κι εσύ, γιαγιά;

- Κλαίω... Καμιά φορά θυμάμαι και κλαίω. Πριν 50 χρόνια είχαμε κι εμείς στον τόπο μας πόλεμο όπως ξέρεις, τότε πού οι Τούρκοι εισέβαλαν στο νησί μας και πήραν το μισό, το 1974. Εμένα το χωριό μου είναι σ' εκείνο το μισό. Παιδάκι ήμουνα κι εγώ, μόλις είχα τελειώσει το δημοτικό. Και με πήραν οι γονείς μου και φύγαμε. Τρέχαμε να σωθούμε, να σώσουμε τη ζωή μας και τίποτα άλλο δε μας ένοιαζε. Η μάνα μου έβαλε σε ένα σεντόνι δύο ψωμιά από αυτά πού είχε ζυμώσει και από μία αλλαξιά ρούχα για μένα και τα αδέρφια μου. Τίποτε άλλο.

Ο πατέρας μου ήρθε μαζί μας μέχρι τη Λευκωσία, φρόντισε να βρούμε κάπου να μείνουμε και πήγε να πολεμήσει. Δεν τον είδαμε ξανά από τότε. Ούτε μάθαμε τί απέγινε... ακόμα. Μία αγκαλιά ήταν η τελευταία μας ανάμνηση από αυτόν.

- Δηλαδή, γιαγιά, ο πατέρας σου είναι... Πώς το είχε πει πέρσι η δασκάλα μας;

- Αγνοούμενος. Ναι, ο πατέρας μου είναι αγνοούμενος, δηλαδή αγνοείται, δεν ξέρουμε πού βρίσκεται. Ήταν ένας από τους 1619 αγνοούμενους. Κι ενώ κάποιους από αυτούς τους βρήκαν -βρήκαν δηλαδή πού ήταν θαμμένοι- τον πατέρα μου ακόμα.

- Κι εσύ, γιαγιά, είσαι πρόσφυγας;

- Ναι, πρόσφυγας κι εγώ. Σαν τον συμμαθητή σου. Καί κάποτε θυμάμαι και κλαίω. Το σπίτι μου, την αυλή, τα παιχνίδια μας. Εκείνη τη μέρα πρόλαβα και άρπαξα μία πετρούλα από την αυλή μας. Ακόμα την έχω. Τη βάζω πάντα κάτω από το μαξιλάρι μου. Ήταν απ' αυτές πού παίζαμε πεντόβολα με τα αδέρφια μου και τα παιδιά της γειτονιάς. Κάθε βράδυ πού ξαπλώνω και τη νιώθω κάτω από το προσκεφάλι μου γίνομαι και πάλι 11 χρονών, σαν να βρίσκομαι εκεί, παίζω και γελάω για λίγο και μετά επιστρέφω στην πραγματικότητα. Μά λέω Δόξα τω Θεώ! Δόξα τω Θεώ πού καταφέραμε και πάλι να σταθούμε στα πόδια μας. Ήμαστε τυχεροί εμείς. Όταν

ήρθαμε σε τούτα τα μέρη, βρήκαμε ένα παλιό αφεντικό της μητέρας μου από ένα ραφτάδικο πού δούλευε πριν κάνει οικογένεια. Και μάς άνοιξαν το σπιτικό τους. Μάς έφτιαξαν μία παράγκα πού είχαν γιά να κοιμόμαστε και φρόντιζαν για το φαγητό και την καθαριότητά μας μέχρι να βρούμε κάτι δικό μας για να μείνουμε. Έδωσαν ξανά δουλειά στη μητέρα μου και ξεκινήσαμε απ' την αρχή. Ξαναφτιάξαμε τη ζωή μας, μά δεν ήταν η ίδια. Και για τον συμμαθητή σου έτσι είναι. Να έχεις πάντα στον νού σου ότι θα πονά και θα κλαίει κι ας μάθει Ελληνικά κι ας κάνει νέους φίλους. Να τον αγαπάς γι' αυτό. Να τον κάνεις φίλο και να τον φέρεις εδώ να τον γνωρίσουμε. Γίνεται, Μαρία μου;

- Γίνεται, μητέρα. Άμα έτσι νιώθεις, γίνεται.



- Θα του δείξω και τον βασιλικό μου να πάρει κουράγιο.

- Ποιό βασιλικό;

- Έλα έξω να δεις. Μέσα στο σεντόνι πού έφερε η μάνα μου από το χωριό μας έβαλε και ένα σακούλι με χώμα από το περιβόλι μας. Μάς μάζεψε όλα τα άδέρφια, πέντε ήμαστε, και μαζί το βάλαμε σέ μία γλάστρα και φυτέψαμε μέσα ένα κλωνί βασιλικό. «Αυτός ο βασιλικός θα μεγαλώνει μαζί μας», είπε. «Σε νέο μέρος, αλλά

με στο χώμα του χωριού μας. Κι εμείς σε νέο τόπο, αλλά με όσα κουβαλούμε στο μυαλό μας από εκεί».

Το κλωνί μεγάλωσε, έκανε ρίζες και έγινε ένας όμορφος βασιλικός. Τον βάλουμε σε πιο μεγάλη γλάστρα, σε πιο μεγάλη και μετά στον κήπο. Ρίζωσε σαν εμάς, αλλά κουβαλά μαζί του κάτι από την καταγωγή του. Σαν κι εμάς, σαν και τον συμμαθητή σου.

- Γιαγιά, θα με αφήσεις να ποτίζω τον βασιλικό σου;

- Από αυτή τη στιγμή σέ ορίζω υπεύθυνο. Αλλά πρόσεξε. Θα μάθεις καλά πώς τον φροντίζουν, γιά να τον φροντίζεις σωστά, να μείνει ζωντανός. Όπως θα μάθεις καλά και την ιστορία τού τόπου μας και θα φροντίσεις κι αυτή να μείνει ζωντανή. Μού το υπόσχεσαι;

- Σού το υπόσχομαι, γιαγιάκα. Και το ένα και το άλλο. Και για τον βασιλικό και για την ιστορία.

**Πηγή:** Ελένης Αναστασίου εκπαιδευτικού, § Θύμησες από τότε, Παρέμβαση Εκκλησιαστική, Ιούλιος-Αύγουστος 2024, Τεύχος 58<sup>ο</sup>, Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου.